

«Mottakernavn»

«Adresse»

«Postnr» «Poststed»

«Kontakt»

Saksbehandler, innvalgstelefon

Ingrid Reiersen, 74168493

Forvaltning av statlige tilskuddsordninger på jordbruks- og skogbruksområdet i 2026 – Trøndelag

Statsforvalteren i Trøndelag vil med dette orientere kommunene i Trøndelag om ansvaret som kommunen har for forvaltningen av statlige tilskuddsmidler og økonomiske rammer for tilskuddsordningene.

Innhold

Forvaltning av statlige tilskuddsordninger på jordbruks- og skogbruksområdet i 2026 – Trøndelag	1
1. Generelt om forvaltningen av tilskuddsordningene og ansvarsdelingen	2
1.1 Forvaltning av statlige tilskuddsmidler	2
1.2 Aktører og ansvarsdeling ved tilskuddsforvaltningen	3
2. Mål, rammer og føringer for den enkelte tilskuddsordning	3
2.1 Tilskudd til avløsning ved sykdom mv.	4
2.2 Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket	4
2.3 Tilskudd til tettere planting, gjødsling og ungsogpleie som klimatiltak	5
Mål og målgruppe for ordningene	5
2.4 Nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK)	5
2.5 Tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket	5
2.6 Regionalt miljøtilskudd i jordbruket	6
2.7 Tilskudd til drenering av jordbruksjord	6
2.8 Tilskudd til tiltak i beiteområder	7
2.9 Tilskudd til Utvalgte kulturlandskap og verdensarvområdet Røros bergstad og Circumferensen	8
2.10 Tilskudd til produksjonssvikt i plante- og honningproduksjon	8
3. Oppfølging og kontroll	9
3.1 Internkontroll hos kommunen som tilskuddsforvalter	9

3.2	Kontroll av informasjon fra søkere og mottakere av tilskudd	9
3.3	Krav til kontroll med vedtak og utbetaling	9
3.3.1	Krav til kontroll med vedtak – budsjett disponeringsmyndighet	10
	Kommunen fatter vedtak om tilskudd. I slike tilfeller hvor kommunen har myndighet til å fatte vedtak på vegne av staten, følger det også krav til kontroll med den økonomiske forpliktelsen som tilskuddsvedtaket vil innebære. I Økonomiregelverket er dette omtalt som budsjett disponeringsmyndigheten.	10
3.3.2	Delegering av budsjett disponeringsmyndighet til ansatt i en annen kommune	10
3.3.3	Krav til kontroll ved utbetaling – attestasjon	11
3.3.4	Arbeidsdeling	11
3.3.5	Krav til dokumentasjon	11
3.4	Tildeling og kontroll med tilganger til fagsystemet	11
3.5	Rapportering om svakheter og sikkerhetsbrudd	12

1. Generelt om forvaltningen av tilskuddsordningene og ansvarsdelingen

1.1 Forvaltning av statlige tilskuddsmidler

Når kommunen er tillagt ansvar for forvaltning av statlige tilskuddsordninger gjennom lov eller forskrift, utøver kommunen statlig myndighet innenfor nasjonalt fastsatte rammer. Oppgaven er ikke en del av kommunens frie virksomhet, men inngår i statens forvaltningsstruktur.

Med nasjonalt fastsatte rammer menes at tilskuddsordningene skal forvaltes i samsvar med:

- tilskuddsforskriften for den enkelte ordning
- gjeldende jordbruksavtale, der dette er relevant, og
- de økonomiske rammene og forutsetningene fastsatt av Stortinget.

Forvaltningen skal videre skje i tråd med regelverket for økonomistyring i staten, som består av *Reglement for økonomistyring i staten* og *Bestemmelser om økonomistyring i staten*. Kravene til utforming og forvaltning av tilskudd er nærmere omtalt i økonomiregelverket kapittel 6.

Selv om kommunene ikke er en del av staten, skal de følge økonomiregelverkets krav når de forvalter statlige tilskudd. Oppgaven er delegert til kommunen, men ansvaret for disponeringen av bevilgningene ligger fortsatt hos departementet. Landbruks- og matdepartementet har instruksjonsmyndighet for hvordan den delegerte myndigheten skal utøves, og kan kontrollere at forvaltningen skjer i samsvar med Stortingets forutsetninger.

Forvaltning av statlige tilskudd skal skje på administrativt nivå i kommunen. Oppgavens karakter tilsier faglig og rettslig behandling, og ikke politisk styring.

Kommunestyret har ingen rolle i behandlingen av enkeltsaker som gjelder statlige tilskuddsordninger. Kommunestyrets ansvar er begrenset til overordnet organisering og intern delegasjon.

1.2 Aktører og ansvarsdeling ved tilskuddsforvaltningen

Forvaltningsoppgavene for tilskuddsordningene på landbruksområdet er fordelt mellom Landbruksdirektoratet, statsforvalteren og kommunene. Stortinget har gjennom jordlova og skogbrukslova gitt Landbruks- og matdepartementet hjemmel til å fastsette forskrifter for tilskuddsordningene. Departementet har i forskriftene tildelt kommunene oppgaven med å fatte vedtak i tilskuddssaker. Kommunens myndighet til å fatte vedtak i tilskuddssaker følger av forskriftene, og er nærmere presisert og utdypet gjennom rundskriv og føringer gitt av Landbruksdirektoratet.

Kommunene har ansvar for å

- informere og veilede om regelverket og om søknadsprosessen
- saksbehandle søknader og fatte vedtak om tilskudd
- etablere kontroll med saksbehandlingen i tråd med rammer og krav
- forberede eventuelle klager som skal behandles av statsforvalteren

Kommunene skal benytte Landbruksdirektoratets elektroniske fagsystemer ved forvaltningen av tilskuddene.

Statsforvalter har ansvar for å

- fordele og informere om rammene for midlene til kommunene
- veilede kommunene om regelverket for tilskuddene og om bruk av saksbehandlingssystemene
- ivareta kontroll med at kommunene utfører sine oppgaver på forsvarlig måte og i henhold til etablert intern kontroll
- være klageinstans for vedtak som kommunene har fattet.

Landbruksdirektoratet administrerer tilskuddsordningene. Det betyr at direktoratet har ansvar for å

- utdype og klargjøre de nasjonale rammene for tilskuddsordningene i rundskriv og veileder, publisert på direktoratets nettsider
- utvikle og drifte de digitale tjenestene som benyttes ved forvaltningen av tilskuddene
- utbetale tilskuddene til mottakerne
- føre regnskap, og rapportere hvordan bevilgningene er disponert til Landbruks- og matdepartementet.

Landbruks- og matdepartementet har ansvar for å

- følge opp Stortingets vedtak og forutsetninger i årlige tildelingsbrev til forvaltningen
- fastsette regelverk for tilskuddsordningene
- rapportere årlig til Stortinget om resultater og måloppnåelse for tilskuddsordningene.

2. Mål, rammer og føringer for den enkelte tilskuddsordning

I tråd med Stortingets vedtak gis kommunene i Trøndelag med dette rammer og retningslinjer for forvaltning av tilskuddsordninger på Landbruks- og matdepartementets område for 2026, jf. [Prop. 1 S \(2025-2026\)](#), og [Prop. 149 S \(2024-2025\)](#), og Stortingets behandling av disse.

For tilskuddsordningene der statsforvalteren fordeler tilskuddsrammer til kommunen, har statsforvalteren også anledning til å omfordele udisponerte midler mellom kommunene i løpet av året. En slik omfordeling vil skje i dialog med de berørte kommunene, og statsforvalteren meddeler endringer i rammene skriftlig til kommunene. Statsforvalteren ber derfor om at kommunene i størst mulig grad

fatter vedtak før 10. november. Det vil gi Statsforvalteren mulighet for å omfordele udisponerte midler mellom kommuner, og for å ha grunnlag for budsjettinnspill for 2027.

Nedenfor følger informasjonen om ordningene og rammene som kommunen skal benytte ved forvaltningen og når vedtak fattes jf. pkt. 3.3 nedenfor.

2.1 Tilskudd til avløsning ved sykdom mv.

Mål og målgruppe

Formålet med tilskuddet er å medvirke til å dekke kostnadene til avløsning ved egen, eller barns, sykdom, svangerskap, fødsel, adopsjon eller omsorgsovertaking, og ved dødsfall. Tilskudd kan gis til foretak som er registrert i Enhetsregisteret og som driver vanlig jordbruksproduksjon. Tilskuddet kan også gis til gjenlevende ektefelle, samboer, forelder eller barn etter avdød jordbruker.

Se [Landbruksdirektoratets veiviser](#) om forvaltningen av ordningen.

Rammer for 2026

For tilskudd til avløsning ved sykdom mv. utbetales tilskudd etter fastsatte satser dersom vilkårene er oppfylt. For denne ordningen fordeles ingen budsjettrammer til kommunene. Kommunene fatter vedtak. Landbruksdirektoratet tilgjengeliggjør budsjettramme i Agros og påser at budsjettet ikke overskrides.

Fagsystem og tilganger

- Om fagsystemet «Agros» - [se veiledning til saksbehandlere](#)
- Tilgang til fagsystemet – [se veiledning om Agros og roller](#)

2.2 Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket

Mål og målgruppe

Formålet med tilskuddet er å bidra til et aktivt og bærekraftig jordbruk innenfor de målsettinger Stortinget har satt. Formålet med de enkelte tilskuddsordningene under produksjonstilskudd, er beskrevet i den årlige budsjettproposisjonen Prop. 1 S fra Landbruks- og matdepartementet. Tilskudd kan gis til foretak som er registrert i Enhetsregisteret og som driver vanlig jordbruksproduksjon på én eller flere landbrukseiendommer med de dyreslag eller de vekstgruppene det søkes tilskudd for, slik disse gruppene til enhver tid er definert i jordbruksavtalen.

Se [Landbruksdirektoratets veiviser](#) om forvaltningen av ordningen.

Rammer for 2026

For produksjons- og avløsertilskudd fordeles ingen konkrete budsjettrammer. Satsene fastsettes av Landbruks- og matdepartementet ut fra antall søkere som fyller vilkår, slik at budsjettbevilgningen for ordningene ikke overskrides.

Fagsystem og tilganger

Se [kapittel 3.1 i rundskrivet om forvaltningsansvar og saksbehandling](#) og [brukerveiledning for eStil PT](#) for nærmere informasjon om fagsystemet «eStil PT».

2.3 Tilskudd til tettere planting, gjødsling og ungskogpleie som klimatiltak

Mål og målgruppe for ordningene

Formålet med ordningen er å legge til rette for tiltak som kan ta vare på eller øke karbonlageret i skogen. Tilskudd etter ordningen kan gis til alle skogeiere som har mer enn 10 dekar produktiv skog.

Se [Landbruksdirektoratets veiviser](#) om forvaltningen av tilskudd til tettere planting

Se [Landbruksdirektoratets veiviser](#) om forvaltningen av tilskudd til gjødsling av skog som klimatiltak

Rammer for 2026

Tilskuddet innvilges og utbetales etter fastsatte satser dersom vilkårene er oppfylt. For disse ordningene fordeles ingen budsjettammer ned til kommunenivå. Kommunene fatter vedtak. Landbruksdirektoratet fastsetter tilskuddssatsene og kunngjør disse i slutten av januar 2026. Tilskuddssatsene kan bli justert gjennom året for å unngå at rammen overskrides.

Fagsystem og tilganger

Nærmere informasjon om fagsystemet «ØKS» fås ved henvendelse til statsforvalteren.

2.4 Nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK)

Mål og målgruppe for ordningene

Formålet med tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket er at det ut fra regionale og lokale prioriteringer blir stimulert til økt verdiskaping i skogbruket, samtidig som miljøverdier knyttet til biologisk mangfold, landskap, friluftsliv og kulturminner i skogen blir ivaretatt og videreutviklet.

Tilskudd kan gis til alle skogeiere som har mer enn 10 daa produktiv skog. Grensen på 10 daa kan fravikes hvis søknaden gjelder tiltak i samarbeid mellom flere eiendommer.

Tildelingskriterier

Det skal fastsettes overordnede retningslinjer for prioritering av søknader. Slike retningslinjer skal utarbeides i dialog mellom statsforvalteren, kommunen og næringsorganisasjonene i skogbruket lokalt. For øvrig gjelder forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket.

- Se [Landbruksdirektoratets veiviser](#) om forvaltning av tilskudd til skogkulturtiltak
- Se [Landbruksdirektoratets veiviser](#) om forvaltning av tilskudd til veibygging
- Se [Landbruksdirektoratets veiviser](#) om forvaltning av tilskudd til miljøtiltak i skog
- Se [Landbruksdirektoratets veiviser](#) om forvaltning av tilskudd til drift med taubane, hest o.a.

Rammer for 2026

Se vedlagte oversikt

Fagsystem og tilganger

Nærmere informasjon om fagsystemet «ØKS» fås ved henvendelse til statsforvalteren.

2.5 Tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket

Mål og målgruppe for ordningen

Formålet med tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL) er å fremme natur- og kulturminneverdiene i jordbrukets kulturlandskap og redusere forurensningen fra jordbruket, utover det

som kan forventes gjennom vanlig jordbruksdrift. Prosjektene og tiltakene skal prioriteres ut fra lokale målsettinger og strategier.

Tilskudd kan innvilges foretak som oppfyller vilkår for produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket. Tilskudd kan også innvilges eier av landbrukseiendom dersom det foregår en produksjon på landbrukseiendommen som oppfylle vilkårene for produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket.

Se [Landbruksdirektoratets veiviser](#) om forvaltningen av ordningen.

Rammer for 2026

Se vedlagte oversikt

Fagsystem og tilganger

- Om fagsystemet «Agros» – [se veiledning til saksbehandlere](#)
- Tilgang til fagsystemet – [se veiledning om Agros og roller](#)

2.6 Regionalt miljøtilskudd i jordbruket

Mål og målgruppe for ordningen

Formålet med tilskuddet er å bidra til å ivareta jordbruket sitt kulturlandskap, biologisk mangfold, kulturmiljøer og -minner, jord og jordhelse, tilgjengelighet i jordbrukslandskapet, samt redusere bruk av plantevernmidler og utslipp til luft og avrenning til vann fra jordbruket.

Tilskuddet kan gis til:

- Foretak som har gjennomført tiltak på arealer de disponerer i søknadsåret. Foretaket må drive vanlig jordbruksproduksjon på én eller flere landbrukseiendommer, og må være registrert i Enhetsregisteret.
- Beitelag kan søke tilskudd for drift. Med beitelag menes sammenslutninger som er registrert som samvirkeforetak eller forening i Enhetsregisteret, og som har til hovedformål å samarbeide om hensiktsmessige fellesløsninger innen beitebruk og god utnyttelse av utmarksbeite.

Rammer for 2026

For regionale miljøtilskudd i jordbruket fordeles ingen konkrete budsjetterammer til kommunene. Statsforvalteren fastsetter foreløpige satser for det enkelte tiltaket. Kommunen gjør en foreløpig behandling av søknadene. Statsforvalteren fastsetter endelige satser for det enkelte tiltaket basert på prognoser på forbruk fra søknadsomgangen, for å sikre at tildelingen til embetet ikke overskrides. Kommunen fatter vedtak om utbetaling når endelige satser er fastsatt.

Fagsystem og tilganger

Om fagsystemet «eStil RMP» - [se i rundskrivets kapittel 4.](#)

- [Statsforvalterens informasjonsside om regionale miljøtilskudd for Trøndelag](#)
- [Forskrift om regionale miljøtilskudd til jordbruket, Trøndelag](#)

2.7 Tilskudd til drenering av jordbruksjord

Mål og målgruppe for ordningen

Formålet med tilskuddet er å øke kvaliteten på tidligere grøftet jordbruksjord ved å gi tilskudd til drenering av dårlig drenert jord med potensial for økt jordbruksproduksjon, samt å redusere faren for erosjon og overflateavrenning av næringsstoffer til vassdrag.

Tilskudd kan gis til eier av eller foretak som leier tidligere grøftet jordbruksareal og som drenerer dette arealet. For planerte arealer kan det gis tilskudd til arealer som ikke tidligere er grøftet.

Se [Landbruksdirektoratets veiviser](#) om forvaltning av ordningen

Rammer for 2026

Se vedlagte oversikt

Av hensyn til blant annet vannmiljøutfordringer, skal arealer med korn, grønnsaker og poteter fortsatt prioriteres ved fordeling av midler. Ut over dette anbefaler vi å følge førstemann-til-møllaprinippet ved saksbehandlingen. Kommunens prioriteringer av søknadene må komme klart frem ved utlysningen av tilskuddet.

Kommuner som har søknader som ikke kan behandles på grunn av mangel på tilgjengelige midler, kan informere søkere om at de kan forvente behandling enten senere på året om inndratte midler åpner for ekstra tildeling, eller i påfølgende år. Det innebærer at søknader blir satt på vent for fremtidig behandling i stedet for å bli avslått. Kommunene må ha dialog med søkere om eventuelle endringer i planlagt dreneringsaktivitet. To hovedfordeler med denne tilnærmingen er at søkere ikke behøver å søke på nytt, og at førstemann-til-mølla-prinsippet blir fulgt også hvis søknader må vente til neste år.

Fagsystem og tilganger

- Om fagsystemet «Agros» – [se veiledning til saksbehandlere](#)
- Tilgang til fagsystemet – [se veiledning om Agros og roller](#)

2.8 Tilskudd til tiltak i beiteområder

Mål og målgruppe for ordningen

Formålet med tilskuddet er å legge til rette for best mulig utnyttelse av beite i utmark, redusere tap av dyr på utmarksbeite og fremme fellestiltak i beiteområdene.

Tilskudd kan gis til lag eller foreninger (beitelag, grunneierlag, radiobjellelag) som er registrert i enhetsregisteret, som driver næringsmessig beitedrift og som iverksetter investeringstiltak og/eller planleggings- og tilretteleggingsprosjekter i beiteområder.

Tilsvarende gjelder for foretak som kan gis produksjonstilskudd etter § 2 i forskrift 19. desember 2014 nr. 1817 om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket der det grunnet naturgitte eller driftsmessige forhold ikke ligger til rette for samarbeid. Stat, fylke eller kommune kan ikke gis tilskudd med mindre det søkes gjennom lag og forening der også en eller flere tilskuddsberettigede eiendommer er med.

Se [Landbruksdirektoratets veiviser](#) om forvaltningen av ordningen.

Rammer for 2026

Se vedlagte oversikt

Fagsystemer og tilganger

- Om fagsystemet «Agros» – [se veiledning til saksbehandlere](#)
- Tilgang til fagsystemet – [se veiledning om Agros og roller](#)

2.9 Tilskudd til Utvalgte kulturlandskap og verdensarvområdet Røros bergstad og Circumferensen

Mål og målgruppe for ordningen

Formålet med tilskudd til tiltak i Utvalgte kulturlandskap er å bidra til å sikre verdier knyttet til landskap, biologisk mangfold, kulturminner og kulturmiljøer, herunder sikre langsiktig skjøtsel og drift.

Formålet med tilskudd til tiltak i verdensarvområder er å styrke landbruket i verdensarvområdene.

Tilskuddene gjelder tiltak innenfor Utvalgte kulturlandskap i jordbruket og verdensarvområdet Røros bergstad og Circumferensen, slik disse områdene er avgrenset i Miljødirektoratets Naturbase.

Se [Landbruksdirektoratets veiviser](#) om forvaltningen av ordningene.

Rammer for 2026

Se vedlagte oversikter

Fagsystem og tilgangar:

- Om fagsystemet «Agros» - [se veiledning til saksbehandlere](#)
- Tilgang til fagsystemet – [se veiledning om Agros og roller](#)

2.10 Tilskudd til produksjonssvikt i plante- og honningproduksjon

Mål og målgruppe for ordningen

Formålet med tilskuddet er å redusere økonomiske tap som oppstår ved produksjonssvikt forårsaket av klimatiske forhold det ikke er mulig å sikre seg mot.

Tilskuddet kan gis foretak som har hatt svikt i plante- eller honningproduksjonen forårsaket av klimatiske forhold og som; på skadetidspunktet oppfyller vilkårene for å kunne motta produksjonstilskudd, ikke kan få dekket tapet gjennom en allment tilgjengelig forsikringsordning eller på annen måte, og uten ugrunnet opphold har gitt melding til kommunen om at skade har oppstått, eller vil kunne oppstå.

Kommunene skal ta imot meldinger om at skade har oppstått, eller vil kunne oppstå. Kommunen skal gjøre en vurdering og kontroll av meldte saker om skade. Kommunen skal gjennomføre stedlig kontroll hos minimum 10 % av alle produsenter som det er mottatt melding fra innenfor planteproduksjon og minimum 50 % av alle produsenter det er mottatt melding fra innenfor honningproduksjon.

Kommunen mottar søknadene om tilskudd og kontrollerer at den er fullstendig utfylt. Kommunen gir uttalelse til søknaden før den sendes til statsforvalter til behandling.

Se [Landbruksdirektoratets veiviser](#) om forvaltningen av ordningen.

Rammer for 2026

Vedtak om tilskudd ved produksjonssvikt fattes av statsforvalterne og det fordeles derfor ikke budsjettmessige rammer til kommunene.

Fagsystem og tilganger

- Om fagsystemet «Agros» – [se veiledning til saksbehandlere](#)
- Tilgang til fagsystemet – [se veiledning om Agros og roller](#)

3. Oppfølging og kontroll

3.1 Internkontroll hos kommunen som tilskuddsforvalter

For å sikre korrekt saksbehandling, skal kommunen ha etablert systemer, rutiner og tiltak som blant annet har til hensikt å forebygge, avdekke og korrigere feil og mangler¹.

Tiltakene skal bidra til å sikre korrekt:

- registrering av faste data
- saksbehandling, herunder dokumentasjon av fastsettelse av tilskuddsbeløp
- registrering av vedtak om tilskudd
- utbetaling av tilskudd til rett mottaker til rett tid
- registrering i regnskapet
- behandling av dokumentasjon fra tilskuddsmottaker

Når kommunenes forvaltning av tilskuddene skjer i samspill med statsforvalteren og Landbruksdirektoratet, bidrar hver enhets oppgaver til en helhetlig og korrekt saksbehandling. I de fleste ordninger har kommunene hovedansvar for saksbehandlingen, registrering av vedtak og behandling av dokumentasjon fra tilskuddsmottaker. Øvrige oppgaver gjøres normalt av en av de to andre forvaltningsenhetene. Tiltakene må derfor sees i sammenheng.

3.2 Kontroll av informasjon fra søkere og mottakere av tilskudd

Kommunen skal kontrollere informasjonen søkeren sender inn som har betydning for søknadsbehandlingen. Kommunen skal videre kontrollere eventuelle rapporter som tilskuddsmottakeren senere sender inn om måloppnåelsen. Gjennomførte kontrolltiltak skal dokumenteres på en tilfredsstillende måte.

Kontrollen skal tilpasses den enkelte tilskuddsordningen og målet med den. Kontrollen skal ha et rimelig omfang i forhold til nytten og kostnadene ved kontrollen.

Kommunen skal kartlegge henholdsvis risiko for at det oppstår feil på grunn av problemer med fortolkning av tilskuddsvilkårene og risiko for uregelmessigheter. Ut fra en vurdering av det samlede risikonivået og hva som er de vesentligste risikomomentene, skal det fastsettes hvilke kontrollpunkter som er mest aktuelle, og hvem som skal foreta kontrollen.

3.3 Krav til kontroll med vedtak og utbetaling

Det er krav til kontroll med vedtak og utbetalinger av tilskudd. I økonomireglementet omtales kontrollene som ”transaksjonskontroller”. Ansatte med ulike roller og fullmakter skal bekrefte at kontrollene er utført.

Kontrollene skal sikre at bla. tilskudd blir håndtert i samsvar med gjeldende lover, regler. Kommunen må derfor etablere systemer og rutiner som sikrer at oppgavene blir gjort. Kravene i økonomiregelverket

¹ Reglementet for økonomistyring i staten kapittel 6.3.8.1 og kapittel 2.4

sidestiller maskinelle kontroller av utgifter med manuelle, dersom økonomisystemet har funksjonalitet til det. Det er særlig to av transaksjonskontrollene som er relevant for kommunene. Disse omtales nedenfor.

3.3.1 *Krav til kontroll med vedtak – budsjett disponeringsmyndighet*

Kommunen fatter vedtak om tilskudd. I slike tilfeller hvor kommunen har myndighet til å fatte vedtak på vegne av staten, følger det også krav til kontroll med den økonomiske forpliktelsen som tilskuddsvedtaket vil innebære. I Økonomiregelverket er dette omtalt som budsjett disponeringsmyndigheten.

Kommunenes vedtak om tilskudd skal godkjennes av en ansatt som har budsjett disponeringsmyndighet. Tildeling av budsjett disponeringsmyndighet til den ansatte må gjøres skriftlig.

Kommunene skal ha rutiner for oppfølging av delegert budsjett disponeringsmyndighet. Kommunene bør ha rutiner som sikrer at roller og tilganger endres når ansatte slutter eller går over i andre stillinger. Myndigheten til å disponere budsjettet (her tilskuddsrammen) følger den ansatte, ikke en stilling. Kommunen bør ha tiltak som sikrer at saksbehandlere har kjennskap til regelverk og rammer for saksbehandlingen.

Før en ansatt med budsjett disponeringsmyndighet fatter endelig vedtak, setter *Reglementet for økonomistyring i staten*² krav om at vedkommende skal:

- a) påse at det er hjemmel for disposisjonen i stortingsvedtak, tildelingsbrev eller andre vedtak og at disposisjonen ellers er i overensstemmelse med gjeldende lover og regler
- b) påse at det er budsjettmessig dekning for utbetalingen
- c) påse at disposisjonen er økonomisk forsvarlig

I praksis vil det å skulle påse at det er hjemmel for disposisjonen etter a), være å påse at vedtaket er i henhold til tilskuddsregelverket, dette brevet og rundskrivene på Landbruksdirektoratets nettsider. Informasjon om budsjettmessig dekning for tilskuddet som skal innvilges, følger av omtalen av de økonomiske rammene foran i dette brevet. Å påse at disposisjonene er økonomisk forsvarlig er ikke aktuelt for tilskuddsforvaltningen.

Kommunene må ha rutiner som sikrer at disse oppgavene beskrevet i a) og b) blir gjort.

3.3.2 *Delegering av budsjett disponeringsmyndighet til ansatt i en annen kommune*

Kommunene kan delegere myndigheten til å fatte vedtak til en ansatt i en annen kommune når egen saksbehandling ikke kan gjennomføres på en forsvarlig måte. Delegasjonen må være i samsvar med økonomiregelverket som er beskrevet foran i kap. 3.3.

Delegasjonen skal være skriftlig og tydelig dokumentert, inneholde nødvendig informasjon om regelverk og budsjett, og gis til en person med relevant kompetanse. Kommunen som delegerer, beholder ansvaret for at saksbehandlingen skjer korrekt.

Denne løsningen skal gi en trygg og effektiv forvaltning, sikrer at mottakerne får sine rettmessige tilskudd og bidrar til at kommunene kan organisere arbeidet sitt slik at kvalitet og kontinuitet ivaretas.

² Reglement for økonomistyring i staten kapittel 2.5.2.1

3.3.3 Krav til kontroll ved utbetaling – attestasjon

Alle tilskuddsbeløp skal være attestert³ før utbetaling kan skje. Den som attesterer, skal kontrollere at utbetalingsforslaget stemmer med vedtaket om tilskudd (tilskuddsbrevet), og at tilskuddsmottakeren har sendt inn dokumentasjon der det er stilt vilkår om dette. Her menes dokumentasjon på bruken av tilskuddsmidlene som er sendt inn i ettertid.

For tilskudd til regionale miljøtiltak i jordbruket, produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket og tilskudd til avløsning ved sykdom mv skjer attestasjon maskinelt i de elektroniske fagsystemene før Landbruksdirektoratet utbetaler.

3.3.4 Arbeidsdeling

Det er stilt forholdsvis få krav til arbeidsdeling utover at den skal være forsvarlig – som følger av kravet til internkontroll. Minimumskravene i økonomireglementet er krav til utførelsen av kontrolloppgavene:

- Den som har budsjettdisponeringsmyndighet, kan ikke godkjenne godtgjørelser eller andre utbetalinger til seg selv.
- Registrering og endring av opplysninger om betalingsmottakere skal utføres av andre enn den som utøver budsjettdisponeringen.
- Attestasjonen skal utføres av en annen enn den som har budsjettdisponeringsmyndighet og har bekreftet disposisjonen.
- Den som attesterer, kan ikke attestere utbetalinger til seg selv.

3.3.5 Krav til dokumentasjon

Gjennomførte kontrolltiltak skal dokumenteres på en tilfredsstillende måte.

Bekreftelsen av utøvd budsjettdisponering skal komme frem av tilskuddsbrevet. I praksis vil kravet være ivaretatt i de elektroniske fagsystemene.

Bekreftelse på utøvd attestasjonskontroll vil komme frem av det elektroniske fagsystemet.

3.4 Tildeling og kontroll med tilganger til fagsystemet

Landbruksdirektoratets elektroniske fagsystemer har tilgangskontroller som sikrer systemets funksjoner og data mot uautorisert endring, tilganger, utlevering av sensitiv informasjon eller ødeleggelse av data. Tilgangskontrollene er basert på at alle brukere har en personlig identifikasjon og tilgangsrettigheter tilpasset de oppgaver vedkommende har.

Tilgang skal kun gis til de som har et tjenstlig behov. Statsforvalter administrerer og gir tilganger. I fagsystemene brukes tildeling av roller som modell for å styre hva saksbehandler kan gjøre i systemet.

Kommunen skal skriftlig be statsforvalteren om tilganger for sine ansatte som har tjenstlige behov for tilganger til fagsystemet. Ved endringer, f.eks. når noen slutter, endrer ansvarsområde, går ut i permisjon osv., må kommunen straks melde ifra om dette til statsforvalteren.

Kommunen har en viktig oppgave med å kontrollere og følge opp tilgangene som gis til kommunens ansatte. Se nærmere under kapittel 2 og hver tilskuddsordning om hvilke fagsystemer som er aktuelle.

³ Reglement for økonomistyring i staten kapittel 2.5.2.2

3.5 Rapportering om svakheter og sikkerhetsbrudd

Kommunene skal rapportere sikkerhetshendelser og svakheter knyttet til Landbruksdirektoratets elektroniske fagsystemer til adressen sikkerhet@ldir.no.

Sikkerhetshendelser kan variere fra bevisst eller utilsiktet tilgang til systemet, utlevering av sensitive data, manipulasjon av informasjon eller ødeleggelse av data. En svakhet ved systemet er en egenskap som gjør det sårbart og som kan utnyttes enten ved uhell, av personer som ikke har til hensikt å forårsake skade, og av personer med onde hensikter.

Kommunene som bruker saksbehandlingssystemet, har ansvar for å utarbeide egne rutiner som er tilpasset de oppgavene de har ansvar for. Det gjelder bl.a. tilgangskontroller, behandling av personopplysninger, konfidensialitet og taushetsplikt og melding om brudd på personopplysningssikkerhet.

Med hilsen

Anstein Lyngstad (e.f.)
underdirektør
Landbruksavdelingen

Ingrid Reiersen
rådgiver
Landbruksavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Likelydende brev sendt til:

Steinkjer kommune	Postboks 2530	7729	STEINKJER
Namsos kommune	Stavarvegen 2	7856	JØA
Meråker kommune	Rådhusgata 7	7530	MERÅKER
Stjørdal kommune	Postboks 133 / 134	7501	STJØRDAL
Frosta kommune	Fånesvegen 1	7633	FROSTA
Levanger kommune	Postboks 130	7601	LEVANGER
Verdal kommune	Postboks 24	7651	VERDAL
Snåasen Tjilte/ Snåsa kommune	Sørsivegen 6	7760	SNÅSA
Lierne kommune	Heggvollveien 6	7882	NORDLI
Raarvihken Tjilte/ Røyrvik kommune	Røyrvikveien 5	7898	LIMINGEN
Namsskogan kommune	R. C. Hansens vei 2	7890	NAMSSKOGAN
Grong kommune	Postboks 162	7871	GRONG
Høylandet kommune	Vargeia 1	7877	HØYLANDET
Overhalla kommune	Svalivegen 2	7863	OVERHALLA
Flatanger kommune	Lauvsneshaugen 25	7770	FLATANGER
Leka kommune	Leknesveien 67	7994	LEKA
Inderøy kommune	Vennalivegen 7	7670	INDERØY
Selbu kommune	Gjelbakken 15	7580	SELBU

Tydal kommune	Tydalsvegen 125	7590	TYDAL
Trondheim kommune	Postboks 2300 Torgarden	7004	TRONDHEIM
Rennebu kommune	Myrveien 1 Berkåk	7391	RENNEBU
Åfjord kommune	Øvre Årnes 7	7170	ÅFJORD
Røros kommune	Bergmannsgt. 23	7374	RØROS
Osen kommune	Rådhusveien 13	7740	STEINSDALEN
Skaun kommune	Postboks 74	7358	BØRSA
Frøya kommune	Postboks 152	7261	SISTRANDA
Hitra kommune	Rådhusveien 1	7240	HITRA
Holtålen kommune	Helsetunet 7	7380	ÅLEN
Malvik kommune	Postboks 140	7551	HOMMELVIK
Melhus kommune	Rådhusveien 2	7224	MELHUS
Midtre Gauldal kommune	Rørosveien 11	7290	STØREN
Oppdal kommune	Inge Krokanns veg 2	7340	OPPDAL
Indre Fosen kommune	Postboks 23	7101	RISSA
Rindal kommune	Rindalsvegen 17	6657	RINDAL
Heim kommune	Trondheimsveien 1	7200	KYRKSÆTERØRA
Orkland kommune	Postboks 83	7301	ORKANGER
Nærøysund kommune	Postboks 133, Sentrum	7901	RØRVIK
Ørland kommune	Postboks 43	7159	BJUGN